

In Posteriori Analytic Aristoteles

145

Risibile sibi non nisi per accidens substeretur, eccl̄o
so aut si hō fieret risibilis, homo s̄m se ei subiceretur, iō
risibile minus illa. Risibile est hō, est per accidens in pro-
posito (quamvis necessaria) quam illa album est homo.
Prima aut̄ instantia contra hoc ad confirmationem prio-
ri sensus adducta, ex dictis et̄ reconditior, qm̄ ex textu cō-
vincimur terminos hic a sumptis physice esse intelligentes,
qm̄ ratio ipsa physica est. Secundum autem physica
documenta, non refert quo ad fieri ex aliquo per accidens
sive illud sit necessario coniunctum ei, ex quo sit per se si
per contingenter. Vnde in primo physicorum est priuatum
ne fieri per accidens res dicunt, si ly ex, denotet causam
materiale, & tñ constat eam esse necessario coniuncta
materia, ex qua res fit per se. Quod ergo dicitur ab A-
ristotele hic q̄ albus sit vel est lignum, physico more (ly
accidit) sumendum est. Quod ne legeremus egredi, si deca-
rare sufficiat. Ad primum ergo dubium dī, q̄ quando sub-
iectum prædicatur in recto de passione est predicatione per
accidens, & q̄ sicut multe propositiones, hoc in loco cen-
suntur per se s̄ superius sunt per accidens, vt hō est albus
ita multe superius indicata sunt per se, licet improprie-
tate hie sententia per accidens, ut sumum est natus. Ad fe-
cundū responderet negatiue, multe sunt res de gene-
re accidentiū, q̄ proprie prædicantur de rebus aliis de ge-
nere accidentiū, vt patet de passionibus numeri & linea-
& coloribus & hmoi. Nec Arist. dicit oppositum, qm̄ per
substantiam, subiectū, & similia intelligit predicatione substantia-
tia, tam rei existenti in prædicatione substantia, quā
accidentis. Est per ly accidentis, seu quod dicitur de subiec-
to & similia intelligit predicatione denominativa, vt sic ip-
fius rei prædicta nonq; intrinsecus sunt illa, que subser-
nuntur extrinsecis & denominantur ab eis. Vnde Arist.,
in probationem tertia conclusionis expresse dicit, q̄ ea,
de quibus dicuntur accidentia in substantia uniuersis; sunt
(quasi suum interpres) per subiecta substantia rei
per prædicata vero denominativa eiusdem intelligentia
debet dicere. Notandum aut̄ dixi (denominativa vt sic) qm̄
denominativa tripliciter sumi possunt, i.e. denominativa,
subiectiva, & quidditatia. Vergra. coloratum p̄sum
in quantum denominativū est, & substratum respicit vt
eius qualitas & cōsideretur vt sic nulli sustentur, & hoc modo
qualitatis non est qualitas, & accidentis non est
accidens. Si vero sumatur subiectiva, cum dicimus, Co-
loratū est quantum, tunc sustentur aliqui, sed qm̄ hoc ac-
cidit sibi, ideo dicimus q̄ hmoi sunt per accidens. Si aut̄
sumatur quidditaria, vt dicimus coloratum est visibile, sic
etiam aliquid predicatorum de eo, sed qm̄ runc non subser-
nitur coloratum, in quantum denominata prius subiectum
sed in quantum quidditas quedā est, ideo vniuersaliter ve-
rificatur, q̄ denominativa, vt sic, proprie predicatione sunt
& non subiecta. Non ergo docemus hoc loco accidens de
accidente non predicatorum, sed sicut dicimus in superiori du-
bitatione subiectum vel subiecta. i. quidditaria non dici
de suo denominativo, ita nū dicimus denominativū de
altera eiusdem denominatio nō dici nisi fm accidens,
hoc enim modo statum querendo inuenit inferius &
superius. Ad tertium dubium duplicitur dicere, primo sequē-
do dicit, q̄ ratio Arist habet locum, quādā p̄silio de pa-
sione predicatorum, sicut & quando subiectū de passione
dicitur, & consequenter, q̄ es hmoi predicatione sunt
per accidens, i.e. impropria. Et sicut stat subiectum dici de
passione per se in primo modo perleatatis, & per accidens
vt modo loquimur de per accidens ita parvissime stat
passionem de passione per se iuxta superius dicta, & per
accidens secundū nunc dictū predicanter. Secundo dicitur
prædicamento subiectū de passione & passione posteriori
de passione priori, i.e. subiectum non oritur a passione,
passio autem posterior nascitur ex priori, secunda est in
ter passiones inter se, qd̄ aliqua passio nascitur ex alia,

sed non recipitur in illa, vt appetituum ex cognoscitu. Aliqua vero nascitur ex alia, & recipiuntur in illa, vt visibili-
tas ex colore, & color ex corpore terminato, dicitur ergo q̄ sicut rō Arist. cum quadam latitudine suscipienda
est in contingentiis, & necessariis, vt magis, secundū featur per
accidens illa, Album est hō, quam illa. Risibile est homo,
ita & in necessariis ipsi magis per accidens sit illa, Risibile
est hō, quā illa, intellectū est appetituum, illa vero,
in qua passio de anteriori passione, in qua reperitur, praedicitur
per se simpliciter featur, licet aliquo mō per ac-
cidens participare videatur, quia est potius mediū, quo se
quens passio recipitur in subiecto, quā sit recipiens illam.
Prima responsio logica est, vt pote res vt stant sub inten-
tionibꝫ quidditatū & denominativū, subiectū & prædi-
cati, cōsiderantur. Secunda aut̄ res ipsas potius cōsiderat, & licet
prima textū magis cōsona videatur, eo qd̄ logicē te log.
Arist. assit in hoc, cōsiderat tamen cōcienda non est, qm̄
descendendo ad hanc partē logicae, demonstratiū, s̄ opus
ad materię necessariā, & res ipsas cōuertere mētis acie,
pertinet, q̄ vlt̄ huius artis rebus magis attenditur, quā
logiabilitas proprietatis. Vnde & Arist. hic analytice lo-
quens in probatione quinta conclusionis, vlt̄ impa-
titione, ut eius prædicto, vt in secundo mō dicendi p̄fe,
& iterum passione illius passiōnis, & sic deinceps, ex
hoc infinitas, q̄ considerantibꝫ rerū naturas per se quād-
dog, et, qd̄ logicis per accidens fit. Sed contra vitrangu-
sionē infatur, qm̄ Arist. hic in textu dicit, q̄ prædi-
cationes per accidens, demonstrationes abiciunt, & virtutē
prædicationibꝫ per fe, & propterea has tñ predicationes
vocari ab solus vult. Superius aut̄ plures habituū est, q̄ p̄
dictiones, quibꝫ vlt̄ demonstrator, sunt in primo vel
in secundo mō perficiantur. Ex quibꝫ arguitur sic. Omnis
prædicatione ingrediens demonstrationē est per se, eo mō
quo nunc loquimur, vt patet ex prima auctoritate. Ois p̄
dicatio primi vel secundi modi perleatatis ingreditur de
monstratiōne, vt patet ex secunda auctoritate, ergo ois p̄
dicatio per se illo mō est per se hoc mō. Cuius oppositiū
utramque responsum, & omnia hic dicta sustinent. Ad hoc
dī, quā proprie loquendo, prædicatione per se positiū de
qua in perleatibus locuti sumus, prædicationem per se
negatiue de qua mō sermo habetur supponit, licet pro-
priū dī, & demonstratio syllogismum, id est ois p̄di-
catione per se illo mō est per se, hoc modo. Sed ex hoc non
sequitur, q̄ ois connexio aliquotū per se in primo vel se-
cundo vel quartu mō, sit prædicatione per se, qm̄ proprie-
tatem vocabulorū seruando, quam hic Arist. seruandam
conset, multe sunt coniunctiones per se, quā non faciū
prædicationem per se aliquo modo nisi improprie, pp
hanc n. causam ibi reprehendimus dicentes subiectum
prædicatione de passione per se, licet cōiunctio sit per se, &
inter eas quā improprie per se sunt annumeramus. Ad
argumentū ergo dī concedendo totum proprietatē præ-
dicationis per se seruando, nec oppositum aliquando fu-
stiniūmus, sed coniunctiones per se multorū prædicatione-
nes per se fundare nō posse diximus. Vbi sciendū est, q̄
qm̄ demonstratur secunda p̄silio per primā, tūc maior, si p̄
prietas prædicationis seruabitur nō affluit primā p̄silio
nē ut subiectū sed, sed vt cām proximā secunda, & fieri de-
monstratio hoc mō, habens intellectū, est appetituum,
hō est habens intellectū, ergo hō est appetituum, & si
de aliis. Verū quā vlt̄ huius artis, vt diximus materię
magis, quam formam considerat, iō philosophi frequē-
tū in necessaria materia hāc proprietatē prædicationis
depictū in vlt̄, nō tamē in speculacione, & traditione ar-
tis, pp q̄ mirandū nō est, si alter docemus, & alter faci-
mus (loquimur n. vt multi, intelligentes vt pauci.)

Nun prædicatione accidentis realis de subiecto sit prædicatione se-
cundū fe, seu per se.

Circa candē materię occurrit quādā dubitatiuncula,
quia non videtur verū quod prædicatione accidentis
realis de subiecto vniuersali sit secundū fe, puta albe-

Caiet. in Log.

K

dinis

T.c. 66. 75.
76.

Ad secundū
dubium.

Ad 3. dubium